

"Te kuljette eksesissä, koska ette tunne pyhiä kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa." (Matt.22:29)

Salme Kaikusalo

TOTUUDEN TIELLÄ LOPPUUN ASTI – VAELTAMINEN KRISTUKSEN VOITTOAATOSSA

Voitosta puhuttaessa sekä VT:ssa että UT:ssa keskeinen ajatus on se, että luomakunnan kiistaton Luoja ja Herra tuo lopulta Poikansa Jeesuksen kautta ilmi herruutensa ja kukistaa luomakunnassa vallitsevan Jumalan vastaisen kapinan. Taistelun tulos on Raamatussa alusta alkaen selvä. Täydellinen voitto tapahtuu:

- Jumalan armon kautta, joka tuli ilmi Kristuksen ristillä suorittamassa sovituksessa ja lunastuksessa, jonka hinta ja takuu ovat Kristuksen veri ja hänen ylösnousemisensa.
- lopullisesti Kristuksen voittoisan tuomion kautta silloin kun Jeesus tulee kirkkaudessaan ja voimassaan toisessa tulemuksessaan, parusiassa.

"Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka antaa meille voiton meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta!" (1Kor.15:57)

"Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka aina kuljettaa meitä voittoaatossa Kristuksessa." (2Kor.2:14)

"Herra Jeesus ilmestyy taivaasta voimansa enkelien kanssa tulen liekissä ..."

"..tuo laiton, jonka Herra Jeesus on surmaava suunsa henkäyksellä ja tuhoava tulemuksensa ilmes-tyksellä." (2 Tess.1:7, 2:8)

JEESUKSEN TÄYDELLINEN TEKO JA VOITTO

Kertaamme nyt lyhyesti jo aiemmilla kerroilla oppimaamme luodaksemme pohjan tämän illan opetukselle. Jeesus oli tosi ihminen ja tosi Jumala. Hän sikisi Pyhän Hengen vaikutuksesta neitsyt Marian kohtuun ja syntyi ihmisenä maailmaan. Hän oli siis synnitön Jumalan Poika, odotettu Messias.

Jeesus eli maan päällä runsaat 33 vuotta ja toimi jo silloin Jumalan voimassa ja voitellussa ihmisten keskuudessa saarnaten Jumalan valtakunnan todellisuudesta, parantaen sairaita, herättäen kuolleita ja ajaen ulos riivaajia. Jeesus ristiinnaulittiin, hän kuoli, hänet haudattiin ja hän nousi kolmantena päivän kuolleista, kuten tunnustamme apostolisessa uskontunnustuksessa. Jeesus on siis ylösnoussut.

Täydellinen teko

Mikä oli se Jeesuksen teko, mikä toi ja tuo meille voiton?

Se on Hänen vapaaehtoinen kuolemansa ristillä kaikkien ihmisten syntien sovittamiseksi ja hänen ylösnousemisensa kuolleista kolmantena päivänä.

Jeesus on jo kärsinyt meidän sijastamme sen rangaistuksen, jonka me ihmiset Jumalan pyhän tahdon rikkojina olemme oikeudenmukaisesti ansainneet.

Tästä kerrotaan jo Jesaja 53:ssa.

”mutta hän on haavoitettu meidän rikkomustemme tähden, runneltu meidän pahain tekojemme tähden. Rangaistus oli hänen päällensä, että meillä rauha olisi ja hänen haavojensa kautta me olemme parannetut” (Jes.53:5)

Paavali todistaa myös **”että Kristus on kuollut meidän syntiemme tähden, kirjoitusten mukaan.”** (1Kor.15:3)

”Kristus, sittenkuin hänet kuolleista herätettiin, ei enää kuole; kuolema ei enää häntä hallitse.” (Room.6:9)

”Hän (Jeesus) on koko maailman syntien sovitus” (1Joh. 2:2)

Täydellinen voitto

Omalla **verellään** Jeesus on lunastanut eli ostanut meidät vapaaksi synnin, kuoleman ja Perkeleen orjuuden vallasta. (Ef.1:7, Joh. 6:52-57)

1) Synnistä

Olemme vapaat synnin rangaistuksesta.

Kuten aiemmin olemme oppineet niin **”synnin palkka on kuolema mutta Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä Kristuksessa Jeesuksessa”** (Room.6:23)

Meillä on myös vapaus ja voitto henkilökohtaisessa elämässämme syntiä ja synnillisiä himoja vastaan.

Meidän ei tarvitse enää olla synnin orjia, **”Olette päässeet vapaiksi synnin orjuudesta ja palvelette nyt vanhurskautta.”** (Room.6:18)

”Vakuutan teille, kerron teille hyvin vakavasti; Jokainen, joka tekee ja harjoittaa syntiä, on synnin orja. Mutta orja ei pysy talossa pysyvästi; talon Poika pysyy ikuisesti. Jos siis Poika vapauttaa teidät (tekee teistä vapaita ihmisiä) niin te olette todella ja kiistattomasti vapaita.” (Joh.8:34-36 AMP-käännös)

”Niin tekin pitääkää itsenne synnille kuolleina, mutta Jumalalle elävinä Kristuksessa Jeesuksessa. Älköön siis synti hallitko teidän kuolevaisessa ruumiissanne, niin että olette kuuliaisat sen himoille. Sillä synnin ei pidä teitä vallitseman, koska ette ole lain alla vaan armon alla” (Room.6:11-12,14)

2) Kuolemasta

Kun olemme uudestisyntyneet, olemme vapaat hengellisestä kuolemasta, joka johtaa iankaikkiseen eroon Jumalasta.

”Niin ei nyt siis ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat, sillä elämän hengen laki Kristuksessa Jeesuksessa on vapauttanut sinut synnin ja kuoleman laista” (Room.8:1-2)

Meidän elämämme ei myöskään lopu fyysiseen kuolemaan vaan se jatkuu rajan takana iankaikkisesti. **”Jeesus sanoi hänelle. Minä olen ylösnousemus ja elämä; joka uskoo minuun, se elää, vaikka olisi kuollut. Eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole. Uskotko sen?” (Joh.11:25-26)**

Jeesukseen uskovan yksilöihmisen kohdalla kuolema on lopullisesti voitettu sen jälkeen kun ihminen fyysisesti kuoltuaan siirtyy rajan taakse.

”Mutta kun tämä katoavainen pukeutuu katoamattomuuteen ja tämä kuolevainen kuolemattomuuteen, silloin toteutuu se sana, joka on kirjoitettu: Kuolema on nielty ja voitto saatu.” (1 Kor.15:54)

3) Perkeleestä

Jeesus sai täydellisen voiton myös Perkeleestä, jonka kautta synti ja kuolema tulivat maailmaan.

”Koska siis lapsilla on veri ja liha, tuli hänkin (Jeesus) niistä osalliseksi, että hän kuoleman kautta kukistaisi sen, jolla oli kuolema vallassaan, se on: perkeleen, ja vapauttasi kaikki ne, jotka kuoleman pelosta kautta koko elämänsä olivat olleet orjuuden vallassa.” (Hebr.2:14-15)

”Sillä te ette ole saaneet orjuuden henkeä ollaksenne jälleen pelossa, vaan te olette saaneet lapseuden hengen, jossa me huudamme: Abba! isä!” (Room.8:15)

”Hän riisui aseet hallituksilta ja valloilta ja asetti heidät julkisen häpeän alaisiksi; hän sai heistä hänen kauttaan voiton riemun” (Kol.2:15)

Ilmestyskirjan luvuissa 20 ja 21 kerrotaan, miten ”perkele ja saatana (tarkoittavat samaa olentoa) sidotaan ja heitetään syvyyteen tuhanneksi vuodeksi ja sen jälkeen tuli lankeaa taivaasta ja perkele villitsijöineen heitetään tuli- ja tulikivijärveen ja heitä vaivataan yöt ja päivät iankaikkisesti.”

Sitten luvataan jotain ihanaa: **”Katso, Jumalan asuinsija ihmisten keskellä! Hän asuu heidän luonaan, ja heistä tulee hänen kansansa. Jumala itse on heidän luonaan ja pyyhkii heidän silmistään joka ainoan kyneleen. Kuolemaa ei enää ole, ei murhetta, valitusta eikä vaivaa, sillä kaikki entinen on kadonnut.” (Ilm.21:3-4)**

Kristuksen voitto on tullut täydelliseksi lopullisesti.

OSALLISUUS KRISTUKSEN VOITOSTA

Kuinka pääsemme osalliseksi tästä täydellisestä Kristuksen voitosta?

”Vanhurskas on elävä uskosta”

Tämä lause on jo VT:ssa Habakukin kirjassa 2:4 sekä UT:n puolella useamman kerran (Room.1:17, Gal.3:11 ja Hebr.10:38) eri yhteyksissä.

Voidaksemme olla osallisia Kristuksen voitosta ja vaeltaaksemme hänen voittoaatossaan, meidän tulee olla vanhurskaita. Roomalais- ja galatalaiskirjeessä on selitetty, miten meistä tulee vanhurskaita. Sehän tapahtuu uudestisyntymisessä, uskon kautta Jeesukseen Kristukseen ja hänen ristin työhönsä puolestamme.

Kun me olemme ”pukeneet Kristuksen päällemme”, olemme puettuja Kristuksen lahjavanhurskauteen eli olemme yhtä kelpaavia Jumalalle kuin Jeesus.

”Se Jumalan vanhurskaus, joka uskon kautta Jeesukseen Kristukseen tulee kaikkiin ja kaikille, jotka uskovat; sillä ei ole yhtään erotusta.” (Room.3:22) Lue myös jakeet 21-31.

Habakukin kirjassa ja kirjeessä heprealaisille on toinen näkökulma siihen, miten vanhurskas elää uskostansa. Se on usko Jumalan hyvyteen ja oikeamielisyyteen olosuhteista huolimatta.

”Älkää siis heittäkö pois uskallustanne, jonka palkka on suuri. Sillä te tarvitse kestäväisyyttä tehdäksenne Jumalan tahdon ja saadaksenne sen, mikä luvattu on. Sillä vähän, aivan vähän aikaa vielä, niin tulee hän, joka tuleva on, eikä viivyttelä; mutta minun vanhurskaani on elävä uskosta, ja jos hän vetäytyy pois, ei minun sieluni mielisty häneen.” (Hebr.10:35-39)

Sana usko merkitsee sekä kreikan että hepreankielessä myös uskollisuutta. Voimme siten ajatella, että kun vanhurskas, uskova, ihminen jatkaa uskomistaan eli pysyy uskollisena evankeliumille loppuun asti (eikä häpeä sitä Room.1:16), hän saa samalla vaeltaa Kristuksen voittoaatossa ja lopuksi hänet seppelöidään vanhurskauden sepeleellä.

Sepele annetaan uskollisesta kristillisestä kilvoituksesta. (1Kor.9:25, 2Tim4:8)

Mistä saamme voiman vaellukseen?

Evankeliumi on Jumalan voima. **”Sillä minä en häpeä evankeliumia; sillä se on Jumalan voima, itse kulkelekin uskovalle pelastukseksi..”** (Room.1:16)

Saamme voimaa lukemalla Jumalan Sanaa ja ”syömällä” sitä kuten sanassa kehotetaan. Jeesus on elämän leipä. Raamatussa sanotaan, että ensin tarvitsemme ”maitoruokaa” ja myöhemmin jo vahvaa ruokaa kyetäksemme vaeltamaan uskomme mukaan.

Pyhä Henki on vuodatettu sisimpäämme **”te olette Jumalan temppele ja Pyhä Henki asuu teissä”** (1Kor.3:16), että meillä olisi voima olla Jeesuksen todistajia sekä voima voittaa lihan valta ja vaeltaa Jumalan tahdon tietä. Pyhä Henki auttaa kuolettamaan Hengellä lihan teot ja siten pääsemään vapaaksi synnin orjuudesta palvelemaan elävää Jumalaa.

”Mutta te ette ole lihan vallassa vaan Hengen, jos kerran Jumalan Henki teissä asuu. Mutta jos te Hengellä kuoletatte ruumiin teot, niin saatte elää.” (Room.8:9,13)

Uskon kautta, heprealaiskirjeessä luvussa 11 kuvataan uskon olemusta ja voimaa. Siellä kerrotaan Raamatun henkilöistä, jotka uskon voimasta tekivät sankaritekoja tai kärsivät kovia vaivoja.

”Mutta ilman uskoa on mahdoton olla otollinen, sillä sen joka Jumalan tykö tulee, täytyy uskoa, että Jumala on ja että hän palkitsee ne, jotka häntä etsivät.” (Hebr.11:6)

”Uskon voimalla he kukistivat valtakuntia, pitivät yllä oikeutta ja pääsivät näkemään lupauksen täyttymisen.” (Hebr.11:33)

Rukous, Raamatussa luvataan, että vanhurskaan rukous saa paljon aikaan, kun se on harras.

Keskinäinen yhteys, (Hebr.10:25) on kehoitus olla jättämättä seurakunnan kokousta.

Ehtoollinen. (1Kor.11:23-26),

KILVOITUS – KILPARADALLA JUOKSEMINEN

Raamatussa kuvataan kristityn vaellusta kilparadalla juoksemiseen päämääränä voittopalkinto.

Sieltä ei löydy sellaista kuvaa, että uskova kristitty odottelisi riippumatossa lepäillen Jeesuksen tulemusta.

Jo VT:ssa profeetta Habakuk toteaa, että vanhurskas on elävä uskosta ja kehottaa kirjoittamaan näyn tauluihin niin selvästi, että sen voi juostessa lukea (tai jotka sen näkevät he lähtevät juoksemaan). Mikä oli se näky, jonka voimasta vanhurskas jaksoi juosta?

Se oli lupaus siitä, että vaikka viholliskansat vainosivat Israelia niin Herra tulisi pitämään huolen omasta kansastaan ja kostaisi vihollisille. Vainojenkin keskellä he saattoivat iloita uskostaan.

”Mutta minä riemuitsen Herrassa, iloitsen autuuteni Jumalassa. Herra on minun voimani. Hän tekee minun jalkani nopsiksi niin kuin peurat ja antaa minun käydä kukkuloillani.” (Habakuk 3:18-19)

Myös Paavali kuvaa kirjeissään kristityn vaellusta ja vertaa sitä kilparadalla juoksemiseen.

”Ettekö tiedä, että jotka kilparadalla juoksevat, ne tosin kaikki juoksevat, mutta yksi saa voittopalkinnon? Juoskaa niin kuin hän, että sen saavuttaisitte. Mutta jokainen kilpailija noudattaa itsensähillitsemistä kaikessa; he saadakse katoavaisen seppeleen, mutta me katoamattoman. Minä en siis juokse umpimähkään en taistele ilmaan hosuen, vaan minä kuritan ruumistani...” (1Kor.9:24-27) vrt. Room.8:13

Katseen tulee juostessa olla kiinnitettynä uskon alkajaan ja täyttäjään Jeesukseen.

”ja juoskaamme kestävinä edessämme olevassa kilvoituksessa, silmät luotuina uskon alkajaan ja täyttäjään, Jeesukseen, joka hänelle tarjona olevan ilon tähden kärsi ristin, häpeästä välittämättä.” (Hebr.12:1-2)

Tämä tarkoittaa samaa kuin Habakukin kirjassa kuvattu ilmaus siitä, että näky tulee kirjoittaa niin selvästi tauluihin, että sen voi juostessakin lukea. Jeesus ja hänen lupauksensa sekä tuleva perintöosamme ovat se näky, minkä voimasta jaksamme juosta hänen voittosaatossaan.

”Hänessä me myös olemme saaneet perintöosan..”(Efes.1:11) **Jumalan valtakunnan.** (Mtt.25:34)

Paavali puhuu siitä, kuinka hän unohtaa sen, mikä on takapäin ja kurottautuu eteenpäin kohti sitä voittopalkintoa, joka meillä on Kristuksessa Jeesuksessa. Hän sanoo, että olemme tiellä eri kohdissa, mutta tärkeintä on kuitenkin vaeltaa samaa tietä. (Fil.3:12-16)

Mitä mahtavat tarkoittaa Paavalin sanat **”Eihän sitäkään, joka kilpailee, seppelöidä, ellei hän kilpaile sääntöjen mukaisesti.”** (2Tim.2:5)

Millaisia sääntöjä meidän tulee noudattaa juostessamme Kristuksen voittosaatossa? Tässä muutamia.

Jeesus sanoo kaikille: **”Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon joka päivä ristinsä ja seuratkoon minua.”** (Luuk.9:23)

Edelleen Jeesus sanoi; **”Jos te pysytte minun sanassani, niin te totisesti olette minun opetuslapsiani; ja te tulette tuntemaan totuuden ja totuus tekee teidät vapaiksi.”** (Joh.8:31-32)

”Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi” (Luuk.10:27)

Miten on mahdollista kieltää itsensä ja pysyä Jeesuksen sanoissa ja rakastaa kuten Jeesus opetti?

Vastaus on: **”Mutta Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä on lähettävä minun nimessäni, hän opettaa teille kaikki ja muistuttaa teitä kaikesta, minkä minä olen teille sanonut.”** (Joh.14:26)

Pyhä Henki ohjaa, auttaa, neuvoo ja rukoileekin puolestamme. Jeesus ei jättänyt meitä orvoiksi ja oman onnemme nojaan vaan lähetti Pyhän Hengen oppaaksemme. Tämän Pyhän Hengen me saimme sinetiksi, kuul-tuamme pelastuksemme evankeliumin ja tultuamme uskoviiksi. Tämä Pyhän Hengen sinetti on meidän perin-töösämme vakuutena lunastuksemme päivän saakka. (Ef.1:13-14)

Onko mahdollista jäädä taipaleelle ja ilman voittopalkintoa, vanhurskauden rauhan sepelettä?

”Kuka voi erottaa meidät Kristuksen rakkaudesta? Tuskako vai ahdistus, vai vaino, vai nälkä, vai alas-tomuus, vai vaara, vai miekka? Niin kuin kirjoitettu on: Sinun tähtesi meitä surmataan kaiken päivää, meitä pidetään teuraslampaina. Mutta näissä kaikissa me saamme jalon voiton hänen kauttaan, joka meitä on rakastanut. Sillä minä olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, ei enkelit eikä henkivallat, ei ny-kyiset eikä tulevaiset, ei voimat, ei korkeus eikä syvyys, eikä mikään muu luotu voi meitä erottaa Juma-lan rakkaudesta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.”(Room.8:35-39)

Kukaan tai mikään ei voi riistää meiltä voittopalkintoamme, jos me itse vain tahdomme pysyä Jeesuksessa. Jumala on aina uskollinen. (1Kor.10:13) Nimemme ovat Karitsan Elämän kirjassa. (Luuk.10:20, Ilm.3:5)

Miksi kuitenkin puhutaan **luopioista**? Voidaanko nimemme pyyhkiä pois Elämän kirjasta?

Professori Miikka Ruokanen on sanonut kirjassaan ”Ydinkohdat” seuraavaa: ”Klassiseen teologiaan kuuluu myös näkemys uskosta luopumisesta. Luopumus on kokonaisvaltainen täyskäänös pois Jumalasta. Vain Jeesuksen Kristuksen tietoinen, selkeä kieltäminen synnyttää luopumuksen. Vain se, joka kiroaa Vapahtajan-sa ja pilkkaa hänen sovintovertaan, on luopio.”

”Sillä jos me tahallamme teemme syntiä, päästyämme totuuden tuntoon, niin ei ole enää uhria meidän syntiemme edestä...sillä mahdotonta on niitä, jotka kerran ovat valistetut ja taivaallista lahjaa maista-neet ja Pyhästä Hengestä osallisiksi tulleet ja maistaneet Jumalan hyvää sanaa ja tulevan maail-manajan voimia. ja sitten ovat luopuneet – taas uudistaa parannukseen, he kun jälleen itsellensä ris-tiinnaulitsevat Jumalan Pojan ja häntä julki häpäisevät....kuinka paljoa ankaramman rangaistuksen luulettekaan sen ansaitsevan, joka tallaa jalkoihinsa Jumalan Pojan ja pitää epäpyhänä liiton veren, jossa hänet on pyhitetty, ja pilkkaa armon henkeä!” (Hebr.6:4-6, 10:26-29)

Kilparadalla juokseminen

- 1) on siis sääntöjen alaista (2Tim.2:5)
- 2) vaatii kestävyttä ja kärsivällisyyttä

"Pankaamme mekin pois kaikki, mikä meitä painaa ja synti, joka niin helposti meidät kietoo ja juoskaamme kestävinä edessämme olevassa kilvoituksessa, silmät luotuina uskon alkajaan ja täyttäjään, Jeesukseen." (Hebr.12:1)

"Ettette kävisi veltoiksi, vaan että teistä tulisi niiden seuraajia, jotka uskon ja kärsivällisyyden kautta perivät sen, mikä luvattu on." (Hebr.6:12)

- 3) vaatii itsensä hillitsemistä

"Mutta jokainen kilpailija noudattaa itsensä hillitsemistä kaikessa.." (1Kor.9:25)

- 4) tuottaa kärsimyksiä

"Sillä teidän on suotu Kristuksen tähden, ei ainoastaan uskoa häneen, vaan myös kärsiä hänen tähdensä." (Fil2:29)

- 5) juoksijoilla on rauha **"Rauhan minä jätän teille, minun rauhani – sen minä annan teille.."** (Joh14:27) Tämä rauha ei ole riippuvainen elämän ulkoisista olosuhteista.
- 6) juoksijoilla on ilo, **Jumalan valtakunta on vanhurskautta, rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä.** (Joh.15:11, Room.14:17)
- 7) juoksijoilla on toivo **"Herra on iankaikkinen Jumala. Ei hän väsy eikä näänny, hänen ymmärryksensä on tutkimaton. Hän antaa väsyneelle väkeä ja voimattomalle voimaa yltäkyllin...ne, jotka herraa odottavat saavat uuden voiman, he kohottavat siipensä kuin kotkat. He juoksevat eivätkä näänny, he vaeltavat eivätkä väsy."** (Jes.40:28-31)

- 8) palkitaan vanhurskauden sepeleellä

"Tästedes on minulle tallettuna vanhurskauden sepele, jonka Herra vanhurskas tuomari, on antava minulle sinä päivänä, eikä ainoastaan minulle, vaan kaikille, jotka hänen ilmestymistään rakastavat." (2Tim.4:8)

Ilmestyskirjassa on lupaus **"Ja he ovat voittaneet hänet (saatanan) Karitsan veren kautta ja todistuksensa sanan kautta, eivätkä ole henkeensä rakastaneet vaan olleet alttiit kuolemaan asti."** (Ilm.12:11) ja **"Tässä on pyhien kärsivällisyys, niiden, jotka pitävät Jumalan käskyt ja Jeesuksen uskon"** (Ilm.14:12)

Lisää lupauksia Ilmestyskirjasta: **"Sen, joka voittaa, minä annan syödä elämän puusta, joka on Jumalan paratiisissa. Sitä, joka voittaa, ei toinen kuolema vahingoita. Ja joka voittaa ja loppuun asti ottaa minun teoistani vaarin, sille minä annan vallan hallita pakanoita. Joka voittaa, se näin puetaan valkeihin vaatteisiin, enkä minä pyyhi pois hänen nimensä elämän kirjasta ja minä olen tunnustava hänen nimensä Isäni edessä ja enkelieni edessä. Joka voittaa, sen minä teen pylvääkseni Jumalani temppeliin eikä hän koskaan enää lähde sieltä ulos ja minä kirjoitan häneen Jumalani nimen ja Jumalani kaupungin nimen, sen uuden Jerusalemin, joka laskeutuu alas taivaasta minun Jumalani tyköä. Joka voittaa, sen minä annan istua kanssani valtaistuimellani niin kuin minäkin olen voittanut ja istunut Isäni kanssa hänen valtaistuimellensa."**

David Wilkerson on sanonut: "Olet saattanut kaatua tässä kilpailussa, mutta voit nousta ja juosta taas. Jeesus ei anna sinun jäädä makaamaan radalle, väsyneenä, raajarikkona. Hän nostaa sinut heikenneille polville ja antaa sinulle yliluonnollisen voiman juosta loppuun asti. Hän ei hylkää sinua. Armon tähden pääset maaliin ja siellä Herra seisoo maalinauhan luona ja sanoo: "Hyvin tehty!"

Lähdeluettelo

Pyhä Raamattu (Vanhan testamentin käännös vuodelta 1933 ja Uuden testamentin vuodelta 1938)

Iso Raamatun Tietosanakirja

Miikka Ruokanen: Ydinkohdat, Johdatus kristinuskon ymmärtämiseen (WSOY 1993)